

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Тетяна БЄЛОШАПКА, 1982 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2008 році Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища» та отримала кваліфікацію еколога, викладача екологічних дисциплін, у 2018 році закінчила Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» та отримала кваліфікацію магістра публічного управління та адміністрування. Працює на посаді головного спеціаліста в Департаменті організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, виконала акредитовану освітньо-наукову програму за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного університету «Одеська політехніка» Міністерства освіти і науки України, м. Одеса від «25» червня 2025 року № 57, у складі:

Голови спеціалізованої вченої ради	Миколи МИКОЛАЙЧУКА, доктора наук з державного управління, професора, завідувача кафедри публічного управління та регіоналістики Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка»,
Рецензентів	Ірини МАТВЄЄНКО, доктора наук з державного управління, доцента, доцента кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій, Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка», Миколи ПОПОВА, кандидата наук з державного управління, професора, професора кафедри публічного управління та регіоналістики Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка»,
Офіційних опонентів	Павла ПОКАТАЄВА, доктора наук з державного управління, професора, професора кафедри публічного управління та землеустрою Класичного приватного

університету,
Сергія ПОПОВА, доктора наук з державного управління,
професора, професора кафедри управління
повсякденною діяльністю підрозділів Військової академії
(м. Одеса),

на засіданні «29» серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» Тетяні Белошапці на підставі публічного захисту дисертації «Організаційний механізм функціонування суб'єктів публічного управління в сфері екологічної безпеки в Україні» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Дисертацію виконано у Національному університеті «Одеська політехніка», Міністерство освіти в науки України, м. Одеса.

Науковий керівник Олеся ГОЛИНСЬКА, кандидат наук з державного управління, професор, професор кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, характеризується науковим змістом результатів роботи, логічною структурованістю тексту, актуальністю тематики роботи, належним рівнем обґрунтування наукових результатів, висновків та пропозицій. Дисертаційне дослідження Тетяни БЄЛОШАПКА вирішує важливе завдання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» - запропоновано новий підхід до організаційного механізму публічного управління у сфері екологічної безпеки в Україні, що передбачає обґрунтування теоретичних засад формування системи публічного управління у сфері екологічної безпеки та визначення пропозицій практичного застосування щодо напрямів підвищення ефективності її функціонування, запропоновано перелік суб'єктів організаційного механізму публічного управління в сфері екологічної безпеки в Україні.

Дисертація виконана державною мовою.

Оформлення дисертації виконано згідно з чинними вимогами Міністерства освіти та науки України та вимогами освітньої-наукової програми «Публічне управління та адміністрування» Національного університету «Одеська Політехніка».

Здобувачка має 26 наукових публікацій за темою дисертації, з них 7 у наукових фахових виданнях України, 1 у зарубіжному виданні та 1 у журналі Web of Science, з них 3 основні:

1. Голинська О. В., Белошапка Т. В. Актуалізація публічно-управлінської проблематики в екологічній сфері : світовий та вітчизняний виміри. Публічне

управління: традиції, інновації, глобальні тренди. 2020. Вип. 2 (58). С. 181-187.
URL: <http://ap.kh.ua/index.php/apdu/article/view/440/602>

2. Белошапка Т. Моделі модернізації організаційного механізму функціонування суб'єктів публічного управління в сфері екологічної безпеки України. Теоретичні та прикладні питання державотворення. 2024. Вип. 32. С. 7-23. URL: <https://taais.oridu.odessa.ua/article/view/319146>

3. Olesia Holynska, Tetiana Bieloshapka, Halyna Kuspliak, Maria Kholod. Genesis of public administration of sustainable development in the field of environmental security: Génesis de la administración pública del desarrollo sostenible en el campo de la seguridad ambiental. Cuestiones Politicas. 2023. Vol. 41 (76). P. 592-610. (Журнал WoS). URL: <https://produccioncientificaluz.org/index.php/cuestiones/article/view/39801>

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти та офіційні опоненти) та висловили зауваження:

1. Микола МИКОЛАЙЧУК, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та регіоналістики Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка».

Без зауважень.

2. Ірина МАТВЄЄНКО, доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій, Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка».

В цілому позитивно оцінила подане до захисту дисертаційне дослідження, втім вказала на окремі дискусійні положення дисертації та висловила такі зауваження і пропозиції.

1. У підрозділі 1.2. «Категорійні дефініції механізмів публічного управління в сфері екологічної безпеки» проведений аналіз механізмів публічного управління у сфері екологічної безпеки загалом можна визнати ґрунтовним. Водночас у наукових розробках виокремлюють й інші різновиди механізмів, зокрема комплексний механізм державного управління, державний механізм, недержавний механізм, а також механізм управління окремою галуззю (сферою) в державі. Останній, на нашу думку, найбільшою мірою відповідає предмету даного дослідження, оскільки у попередніх положеннях обґрунтовано важливу роль екологічних громадських організацій у реалізації екологічної політики.

2. Підрозділ 1.3. «Класифікація та систематизація функцій публічного управління в сфері екологічної безпеки» є об'ємним та вимагає чіткого визначення його змістового фокусу. Зазначені у ньому положення щодо співпраці та співробітництва насамперед стосуються механізмів реалізації

екологічної політики, що обумовлює необхідність відповідного уточнення структури та акцентів цього підрозділу в межах дисертаційного дослідження.

3. Підрозділ 2.1 «Тенденції в організації зарубіжних систем публічного управління в сфері екологічної безпеки» містить огляд зарубіжних систем публічного управління у сфері екологічної безпеки, проте аналіз зосереджений переважно на загальних підходах без належної деталізації конкретних інструментів та механізмів, що застосовуються в зарубіжних країнах. Доцільним було б розширити порівняльний аналіз, більш змістовно представити особливості адаптації зарубіжного досвіду до українських реалій, зокрема у контексті формування інклюзивної екологічної безпеки.

4. Перевагою дисертаційного дослідження є представлена оцінка впливу організаційного механізму функціонування суб'єктів публічного управління в сфері екологічної безпеки, що висвітлено у підрозділі 3.2 «Оцінка впливу та перспектив модернізації організаційного механізму функціонування суб'єктів публічного управління в сфері екологічної безпеки». Авторка дисертації акцентує увагу на здатності державних органів забезпечувати виконання екологічних норм і стандартів (с. 192), оцінці застосування інноваційних технологій у сфері екологічної безпеки (с. 193, 194), на с. 195-198 запропоновано обчислення впливу громадських екологічних організацій тощо. Разом з тим, ці напрацювання не отримали належного відображення у загальних висновках дисертаційної роботи (п. 9, с. 233–234). Це посилено цілісність та аналітичну завершеність дослідження, зокрема в частині «системного аналізу змін, що відбуваються внаслідок впровадження відповідних методів та управлінських моделей» (с. 234).

Висловлені зауваження та дискусійні положення підкреслюють творчий характер дослідження, комплексний характер досліджуваної теми, але суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

3. Микола ПОПОВ, кандидат наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та регіоналістики Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка».

Відмітив високий рівень дисертаційного дослідження, актуальність обраної теми, наукову новизну одержаних результатів, які мають суттєве значення для галузі науки «Публічне управління та адміністрування», наголосив на актуальності та своєчасності дисертаційного дослідження здобувача. Відзначив, що робота є самостійним науковим дослідженням та відповідає вимогам, які ставляться до такого виду робіт.

В межах дискусії висловився щодо раніше висловлених зауважень:

1. Мовностилістичні особливості викладу (стор. 24 – 27, 141 – 152). У низці фрагментів тексту спостерігається перевантаження повторюваними

термінами («публічне управління», «екологічна безпека») та використання складних синтаксичних конструкцій, що знижує динаміку та ускладнює сприйняття матеріалу. Доцільно спростити окремі речення й уникати надмірної тавтології, особливо у вступі та аналітичних розділах.

2. Необхідність точнішого розмежування об'єкта і предмета дослідження (стор. 28). У вступі об'єкт визначено як «система публічного управління в сфері екологічної безпеки», а предмет – як «організаційний механізм функціонування суб'єктів публічного управління в цій сфері». Проте в подальшому (розділ 1) ці категорії частково ототожнюються, що потребує чіткішого пояснення відмінностей і взаємозв'язків між ними.

3. Розкриття моделей модернізації організаційного механізму (стор. 199–210). Запропоновані моделі подано описово, без належного графічного відображення чи поглибленого порівняльного аналізу з зарубіжними практиками. Доцільно доповнити цей блок схемами або таблицями, які б наочно демонстрували інституційні зв'язки, а також підкріпити окремі положення посиланнями на міжнародний досвід.

4. Розширення порівняльного аналізу зарубіжних систем (стор. 98 – 115). Хоча другий розділ містить огляд зарубіжних практик, аналіз переважно зосереджується на загальних підходах без достатньої деталізації інструментів, що застосовуються в країнах ЄС. Варто глибше розкрити конкретні механізми адаптації таких практик до українських умов, зокрема у сфері інклюзивної екологічної безпеки.

Наведені дискусійні положення жодним чином не знижують наукової та прикладної цінності дисертації, а навпаки – окреслюють перспективи для подальших досліджень і вдосконалення теоретико-методологічної бази державно-громадської взаємодії з питань реалізації публічного управління в сфері екологічної безпеки.

4. Павло ПОКАТАЄВ, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та землеустрою Класичного приватного університету. Позитивно оцінив та підтримав дослідження Т.В. Белошапки. Втім, зауважено, що:

1. Запропоновані моделі у роботі подані переважно описово, без належного графічного відображення та поглибленого порівняльного аналізу із зарубіжними практиками. Доцільно доповнити цей розділ схемами або таблицями, які наочно ілюстрували б інституційні зв'язки, а також підкріпити окремі положення посиланнями на міжнародний досвід. Це посилить візуальне сприйняття матеріалу та підвищить наукову цінність дослідження.

2. Запропоновані в дисертації рекомендації сформульовані на загальному рівні та не містять чітко визначених механізмів їх реалізації. Для підвищення практичної цінності дослідження доцільно конкретизувати рекомендації,

визначивши відповідальних виконавців, етапи впровадження, необхідні ресурси та потенційні джерела фінансування.

3. У дисертації спостерігається брак кількісного підходу, оскільки висновки здебільшого базуються на якісному аналізі. Для підвищення обґрунтованості та достовірності результатів доцільно доповнити дослідження кількісними методами, зокрема статистичним аналізом, анкетуванням або іншими емпіричними інструментами.

4. У підрозділі 2.3 визначено стратегічні напрями дослідження на основі результатів SWOT-аналізу, який дозволяє ідентифікувати сильні та слабкі сторони об'єкта дослідження, а також виявити зовнішні можливості і загрози. Проте для більш ґрунтовного формування стратегічних пріоритетів доцільно застосувати методику TOWS-аналізу, що є логічним продовженням SWOT аналізу.

5. У висновках роботи недостатньо акцентовано увагу на специфіці забезпечення екологічної безпеки в умовах війни та відбудови інфраструктури після неї. Врахування цих кардинальних особливостей є надзвичайно важливим для комплексного розуміння сучасних викликів.

Висловлені зауваження відтворюють творчий характер роботи, суттєво не впливаючи на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Т.В. Белошапки та характеризують значну складність досліджуваної проблематики.

5. Сергій ПОПОВ, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління повсякденною діяльністю підрозділів Військової академії (м. Одеса). Відзначив високий рівень та достатню кількість публікацій у наукових виданнях, вказав на актуальність дослідження, послідовність авторки у викладенні теоретичного матеріалу, високий рівень обґрунтування висновків дисертаційного дослідження. Тема роботи, мета і завдання сформульовані коректно, науково обґрунтовано та виважено.

Оцінююче в цілому позитивне представлене дисертаційне дослідження, вказав на окремі дискусійні положення дисертації та висловив такі зауваження та пропозиції:

1. У підрозділі 1.2 загалом проведений аналіз механізмів публічного управління у сфері екологічної безпеки є достатньо ґрунтовним. Водночас, в науковій літературі розкрито й інші види механізмів, зокрема комплексний механізм державного управління, державний механізм, недержавний механізм та механізм управління окремою галуззю (сферою) в державі. Останній, на нашу думку, найбільше відповідає предмету даного дослідження, оскільки в попередніх положеннях обґрунтовано участь та співпрацю екологічних громадських організацій у механізмі реалізації екологічної політики.

2. Обсяг підрозділу 1.3 є доволі значним, що зумовлює необхідність більшого узагальнення його змісту. Проте, наведені у ньому положення щодо

співпраці досить докладно розкривають особливості механізму управління екологічною політикою в державі, який потребує більшої уваги у цьому дослідженні.

3. У підрозділі 2.3 приділено увагу стратегічним орієнтирам удосконалення організаційного механізму, використовуючи результати SWOT-аналізу. Проте, авторка не вказала спосіб отримання основних факторів цього аналізу. Далі доцільно було б застосувати TOWS-аналіз для визначення пріоритетних напрямів удосконалення цього механізму, опираючись передусім на сильні сторони та можливості.

4. У дисертації доцільно більш конкретизувати й охарактеризувати основні ознаки ключових понять, зокрема «організаційний механізм публічного управління», «екологічна безпека», «екологічні громадські організації». Це сприятиме однозначному їх тлумаченню у подальшому викладі матеріалу дисертації.

5. У дисертації недостатньо приділено уваги аналізу проблем узгодження політик між рівнями органів влади та уповноваженими органами виконавчої влади у сфері екологічної безпеки. Недостатня увага цьому аспекту обмежує повноту комплексного розуміння організаційного механізму публічного управління у зазначеній сфері. Висловлені зауваження та пропозиції мають дискусійний та рекомендаційний характер не знижують загальної позитивної оцінки та значущості дисертаційної роботи, яка в межах визначеної мети та завдань є цілісним дослідженням актуальної теми.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Тетяні БЕЛОШАПЦІ ступінь доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Микола МИКОЛАЙЧУК